

Asia: VN/11304/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SVK Liitto ry on yli 60 erilaisista taustoista ja lähtömaista tulevien ja hyvin moninaisten teemojen parissa toimivan yhdistyksen kattojärjestö. Yhdistykset tekevät lähinnä vapaaehtoisvoimin työtä mm. sote-kysymyksiin, lapsiin, nuoriin, perheeseen, ikääntymiseen, kotoutumiseen ja kielenoppimiseen, liikuntaan, kulttuuriin ja harrastustoimintaan, tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyen. Yhdistysperheemme kokoava piirre on venäjän kieli, jonka äidinkieliä puhujia maassamme on yli 100 000. Yhdistystemme piirissä toimii runsaasti myös kaksikielisiä ihmisiä, joiden äidinkieli on joku muu entisen Neuvostoliiton alueen lukuisista kielistä. Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto.

Vaikka SVK Liitto ry suhtautuu myönteisesti lahjoitusten verovähennysoikeuden laajentamisen ajatukseen sinänsä, esitetty tapa sisältää huomattavan määrän ongelmia, joista on jo runsaasti keskusteltu erilaisissa yhteyksissä. Niitä tuodaan esiin myös kymmenissä muiden toimijoiden lausunnoissa, joihin SVK Liitto toivoo suhtauduttavan vakavasti. Jätämme tämän kritiikin yksityiskohdiltaan kertaamatta.

Monien ulkopuolelta rakentuvien poliittisten uhkien keskellä navigoiva, ikääntyvä ja taloudellisen eriarvoisuuden ja epävakauden vaivaama Suomi tarvitsisi väestön yhtenäisyyttä ja osallisuutta rakentaakseen moninaisen ja erilaisia kansankerroksia ja ryhmiä osallistavan kansalaisyhteiskunnan. Siksi SVK Liitto ry katsoo, ettei ole perusteita sille, miksi lahjoitusvähennysoikeuden ei tulisi koskea yhdenvertaisesti kaikenlaisia eri sektoreilla laillisessa ja hyväksyttävässä tarkoituksessa toimivia yhdistyksiä.

Lahjoitusvähennysoikeuden kytkeminen rahankeräyslupaun kuitenkin luultavasti lisäisi entisestään kansalaisyhteiskunnan resurssien suuntautumista hallinnointiin. Yksittäisiin vähennyskelpoisiin lahjoituksiin sekä yleisempään "rahankeräykseen" liittyvät logiikat näyttäisivät myös olevan jossain

määrin erilaisia, joten näiden kytkeminen toisiinsa ei välttämättä ole kaikilta osin perusteltua. Toivomme, että verovähennyskelpoisten lahjoitusten kriteeristöä tarkastellaan myös tältä osin huolellisesti.

Järjestökentän julkisen rahoituksen vähentyessä radikaalisti myös varainhankintaan tottumattomien toimijoiden on pyrittävä etsimään uudenlaisia rahoituslähteitä toimintansa mahdollistamiseksi. Samaan aikaan heikennysten kohteena oleva muu yhteiskunnan turvaverkko pudottaa lävitseen yhä moninaisempia avun ja tuen tarvitsijoita.

Kun samaan aikaan on vireillä mm. uudistus, jossa peruspankkipalvelujen tarjoamisvelvoite ulotettaisiin kattamaan myös oikeushenkilöt, olisi tärkeää löytää eri tahoja mahdollisimman vähän kuormittava toimintamalli, jossa pystytään tehokkaasti ehkäisemään yhdistyskentän käyttäminen rikollisiin päämääriin ja mm. täyttämään EU:n rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaiselle toiminnalle asettamat tavoitteet. Esimerkiksi yhdistyslaissa meillä riittää yhdistyksen rekisteröintiin hyvin löyhä tosiasiallinen side Suomeen (puheenjohtajan kotipaikka), mikä ei kuitenkaan heijasta järjestökentän todellista sitoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan eikä välttämättä anna ideaalia lähtökohtaa yhdistyskentän rahaliikenteen ja sille lahjoittamisen valvonnalle.

Yhdistysten varainhankinnan näkökulmasta olisi kuitenkin tärkeää, että hyvin tarkoituksellisen liikkeellä oleva lahjoittaja voisi lähtökohtaisesti olettaa a) että lahjoitus menee sille nimettyyn tarkoitukseen, ja b) verovähennyskelpoiseksi oletettu lahjoitus myös lopulta tulkitaan verottajan taholta sellaiseksi. Järjestelmän yleisen luotettavuuden ja markkinoitavuudenkin kannalta erilaisten kansalaisyhteiskuntatoimijoiden yhdenvertainen kohtelu olisi siis nähdäksemme perusteltua. Lahjoittamisen kynnys tulisi pitää matalalla, samalla kuitenkin varmistaen, ettei byrokratia muodostu pienemmillekään toimijoille mahdottomaksi. Tämän ohella yhdistyskentän oletettavasti lisääntyvä ja moninaistuva rahaliikenne ei voi rasittaa kohtuuttomasti myöskään peruspankkipalveluja veloitettuina tarjoavia pankkitoimijoita tai nostaa merkittävästi asiakasmaksuja.

Lahjoittamiskulttuurin ja yleensäkin kansalaisyhteiskunnan toiminnan aiempaa monipuolisemman resursoinnin kehittäminen on meillä edennyt valitettavan hitaasti ja siinä mielessä esitetty laki on merkittävä askel. Askel tulisi kuitenkin ottaa oikeaan suuntaan niin, että ei tietoisesti lähdetä kasvattamaan toimijoiden ja toiminnan osallistujien ja kohderyhmien eriarvoisuutta.

On toki selvää, etteivät yksityiset lahjoittajatahot tule olemaan yhdenvertaisesti kiinnostuneita tukemaan kansalaisyhteiskunnan eri sektoreita ja monet heikosti sympatiaa herättävien kohderyhmien kanssa toimivat tahot joutuvat kehittämään varainhankintaansa eri lähtökohdista kuin vaikkapa liikuntaseurat. Ei kuitenkaan ole mielekästä, että eriarvoisuutta lisäävää kehitystä tietoisesti vahvistetaan lainsäädännöllä ja ohjataan näin suomalaisen lahjoittamiskulttuurin ja kansalaisyhteiskunnan kehittymistä.

On tärkeää, ettei hyvin monitahoisesti muuttuvassa tilanteessa tuoteta kiireellä heikosti toimivaa, laajoja toimija- ja väestöryhmiä syrjivää ja yhteiskunnan kokonaisuutena huonosti palvelevaa lainsäädäntöä, jota on kiire lähteä muuttamaan uudelleen.

Liukkonen Olga
SVK Liitto ry